

Anička a Mikuláš

„Páni kolegové, po tak dlouhé cestě, a ve výčepu nikdo hosty nevítá. Hola hej, je tu vůbec někdo?“

„Co tu řvete, holoto študácká, kdoví jestli máte vůbec na zaplacení,“ ozval se jakýsi hlas odněkud zezadu. Za chvíli se vyřítíl obtloustlý hostinský a největší statkář ve vsi a nedůvěřivě se zeptal: „Tak co vlastně chcete?“

„Co myslíš, hostinský, že by tak mohl chtít někdo, kdo zavítá do hospody, co myslíš, že by asi tak mohl chtít?“

„Normálně by chtěl jídlo a pití,“ odpověděl hostinský, „ale to asi nebude váš případ, kde byste na něco takového vzali, že ano.“

„My, že nemáme na zaplacení?“ bránili se rozjaření a veselí studenti. Vzali své měšce a začali jejich obsah sypat na stůl. Hostinský se nestačil divit. Na stole během chvíle vznikla pěkná hromádka zlaťáků.

„Tak to je něco jiného, vzácní pánové,“ obrátil hostinský. „Pak jste ovšem na správném místě. Kam byste v takovém případě spěchali?“

„Kdepak, hostinský, kdepak. Ty peníze jsme nenašetřili proto, abychom je sami utratili, ale abychom udělali na svátky radost svým blízkým. Vždyť minulý rok jsme se nedostali na Vánoce vůbec domů. A teď bychom všechny našetřené peníze prohýřili? Zač bychom tak asi stáli?“

„Máte pravdu, pánové. To vás skutečně šlechtí,“ ozvalo se zničehonic od zadního stolu. Hostinský sebou v úleku trhl a otočil se dozadu, odkud přicházela slova.

„Kde jste se tu vzali, pánové?“

Vzadu v rohu seděli tři nenápadní poutníci, zřejmě krajánci. Jejich šat byl podobný. Spíše jednoduchá pytlovina, než co jiného, ale taková zvláštní, solidně utkaná. Nejnápadnější byl rozdíl věku těch mužů. Uprostřed seděl nejstarší

z nich, bílý vlas až na ramena a také bílý vous. Nalevo seděl jakýsi mladíček spanilé tváře a spíše vlasů, které v slunečním světle zlatavě zářily. A po pravé starcově ruce seděl vousatý kudrnáč jiskrného pohledu. Divže mu z očí neletaly blesky. Hostinského otázka, ale zůstala bez odpovědi.

„A co si moji vzácní hosté objednájí?“ vnucoval se mládencům hostinský.

„No, jako obvykle,“ dělali drahoty studenti, „to víte, únava nás po cestě zmáhá, tak snad nejdříve něco k pití a potom nějaké dobré jídlo. A také bychom u vás chtěli přenocovat, a teprve potom bychom se vydali na další cestu.“

„To je přesně ono, milí holoubci, a já se postarám, abyste ode mne odlétli podstatně lehčí,“ zabručel si pro sebe hostinský a spokojeně si mne ruce.

Neznámí poutníci vše zpozvali pozorovali a nestačili se divit. A aby si to studenti nerozmysleli a také aby pod-

pořil jejich dobrou náladu, rychle natočil tři džbánky dobrého vína a nesl je studentům.

„Tady máte, vzácní páni, výtečné víno, abyste viděli, jak si vás vážím.“

V tu chvíli právě sděloval jeden ze studentů těm ostatním tajemnou historku, kterou mu dozvěděl od svého učitele.

„Kolegové, jeden moc učený doktor mi nedávno vyprávěl přímo neuvěřitelnou legendu. Ta říká, že svatý Mikuláš obchází s čertem a andělem po světě již před dnem svého svátku v převlečení za obyčejné poutníky, aby se tak trochu po světě rozhlédli. Svatý Mikuláš si při tom rozmyslí, komu je tento rok třeba zvláště pomoci a anděl mu při tom, jako nositel dobra, pomáhá. A čert se porozhlédne po těch, kteří si stále nedají říct.“

„Tomu nevěřte, vzácný pane, takový výmysl,“ nasadil podlézavý tón opět hostinský. „Proč myslíš?“ ozve se opět od zadního stolu. „Proč, proč, vždyť jsou to jen takové povídačky, nic jiného,“ zasmál se hostinský a nejbohatší muž ve vsi.

„Jak to víš?“ zeptal se klidně nejstarší pocestný. To je otázka, na kterou bohatý hostinský rozhodně připraven nebyl.

„S vámi se rozhodně nedá rozumně mluvit. A vůbec, máte na útratu?“

„To víte, pane hostinský, my jsme jen pocestní. Někdy jsme na tom líp, někdy hůř.“

Zanedlouho budou Vánoce, tak jsme na tom zrovna, jak asi tušíte, hůř.“

„Co tady tedy děláte,“ rozkřikne se na poutníky hostinský. „Přece víte, že se říká *Bez peněz, do hospody nelez.*“

„Z toho si nic nedělejte, to se tak někdy stává. Budete prostě našimi hosty,“ zahlaholili studenti.

„A nebudete litovat,“ odpověděl nejstarší z pocestných.

„Čím vy byste se našim vzácným hostům, mohli asi tak odvděčit?“ prohodil posměšně hostinský.

„Pane hostinský, to už není vaše věc,“ odbyl ho jeden ze studentů. „Postarejte se, aby pánové u zadního stolu neseseděli nasucho.“

„Vždyť už jdu,“ prohodil téměř uraženě hostinský.

Ve stejnou chvíli se ozval na dvoře příšerný křik.

„Co se to tam děje, pane hostinský? Co se té dívence stalo?“ zeptal se nejstarší pocestný.

„Ale, co by se dělo? Nic se neděje. Moji pacholci tam vyhazují z vrat jednu drzou holku.“

„Ale proč?“ ptá se nejstarší z pocestných.

„No, proč, taková mrzutost. Její rodiče pro mě pracovali, ale okradli mě. Proto jsem je vyhodil.“

Hostinský a statkář v jedné osobě se ale tváří tak nějak podivně. Klopí oči, a jako by sám nevěřil tomu, co říká. Nejstarší z pocestných se mu dívá do očí, jenže hostinský jeho pohled nesnese a stále hledí někam na stranu.

„Pane hostinský, když je to tak, poruč svým pacholkům, ať ji pustí dovnitř, rád bych se jí na něco zeptal.“

Nerad, velice nerad pokynul hostinský a statkář v jedné osobě sloužícím, aby dovolil dívce přijít až k trojici podivných poutníků.

Dívka přistoupila k velebnému starci a nemohla se na něj vynadávat.

„Tak pověz, děvče, co se ti stalo, proč tak naříkáš?“ zeptal se starý muž do-
brotivým hlasem.

„Vzácný pane, maminka a otec pracovali u pana statkáře celý rok. Když jim měl ke konci roku vyplatit slíbené peníze, obvinil je z krádeže krávy a prasete, dal je vyhnat, a navíc je pacholci zbili důtkami, když se bránili. Z toho ne-
spravedlivého výprasku jsou celí nemocní a já nemám peníze, abych jim mohla zaplatit léčení. Co když umřou? Kdo se o mě postará?“

„Neboj se, Aničko, všechno dobře dopadne,“ těšil ji starý poutník.

„Jak víte, jak se ta drzá holka jmenuje?“ zeptal se udiveně hostinský.

„Jen šťastná náhoda,“ odpověděl klidným hlasem pocestný.

„Tady pan statkář má přece peněz dost a mohl by tedy konečně zaplatit rodičům za službu, protože oni přece nic neukradli.“

To ale již hostinský nevydržel, popadl hůl a hnal se na nešťastnou Aničku: „Ty jedna holko drzá ...“

Nejstarší pocestný mu však rychle zastoupil cestu a do-
brotivým hlasem řekl, „Aničko, pan hostinský si to už přece rozmyslel, ale dnes není v té pravé náladě, aby o tak důležité věci mluvil. Přijď zítra, na svátek svatého Mikuláše, on ti řekne, jak se rozhodl. Nezapomeň.“

„To je dost, pánové, že už jste se vzbudili,“ přivítal je ráno pohrdavým hlasem hostinský, když uviděl ve dveřích prvního studenta.

„Cos nám to nalil za víno, hostinský. Já si nevzpomínám, že bych vypil více než jeden džbáněk, ale příšerně mě bolí hlava, a navíc si na nic ze včerejška se nepamatuji.“

„Není divu,“ odpověděl hostinský, „kdeco jste tady vypili a vyjedli. Jsem zvě-
dav, jestli máte vůbec na zaplacení!“

Mezitím se probudili další dva studenti a nestačili se divit délce účtu, který jim hostinský předložil. Podle něj snědli snad všechno, co měl na jídelním lístku, a vypili skoro všechny zásoby vína, které měl ve sklípku. Podivné jen bylo, že konečná cena se přesně shodovala s počtem mincí, které u nich hostinský včera viděl, když se chlubil, kolik mají na zaplacení. Studenti tušili, že to je podvod. Oni si vzpomínají jen na tři džbánky vína. Hostinský ovšem namítá, že byli opilí a že si nic nepamatují. Kdyby tu tak byli ti tři pocestní, ti by si mohli vzpome-
nout, jak to skutečně bylo, pomysleli si mládenci.

Anička nemohla ani dospat. Když přicházela k statku hostinského, právě jeho pacholci vyhazovali ze dveří ony tři studenty, které včera viděla v hos-
tinci.

„Co se vám stalo?“ ptala se jich.

„Ale, hostinský tvrdí, že jsme si u něj včera za všechny své peníze objednali jídlo a pití a my říkáme, že tomu tak není. On namítá, že jsme byli opilí a že si nic nepamatujeme. Vzal si všechny naše úspory a vyhodil nás. My teď pro své blízké nemáme na svátky ani tolar.“

„A co tu chceš ty,“ obořil se na Aničku hostinský. „Aha, tak ty sis přišla pro odměnu, jak tě navedl ten stařec. No, vidíš, a mně se o té odměně něco dnes v noci zdálo. Ale než ti ten sen povím, musíš pro mě něco udělat.“

„Ráda udělám cokoli, abych pomohla rodičům.“

„Poklidíš mi celý chlív a až to budeš mít, přijď za mnou!“

Anička se nestačila divit, ale co jí zbývalo. Skoro celý den usilovně pracovala a odpoledne se znovu vypravila za vychytralým statkářem.

„Tak poslouchej,“ řekl statkář. „Sestoupil anděl z nebe a řekl mi, že ti žádnou odměnu dávat nemám, že tě mám poslat ke křížku, který stojí tam u lesa na jed-
nom z mých polí. Tam se máš vroucně modlit, a co z toho křížku spadne, to je tvá odměna. Tak už jdi, ať to ještě dneska stihneš, než slunce zapadne.“

Anička viděla, že s vykutáleným statkářem nic nepořídí. Co naplat! Sebrala se a odešla ke křížku, o kterém statkář mluvil.

„Holka jedna hloupá, uvěří také každému výmyslu. Nastrojil jsem to na ni stejně jako na její rodiče. To musí mít prostě člověk za ušima,“ zamnul si ruce statkář.

Je konec vši naděje, říkála si Anička v duchu. K lesíku, kde stál křížek, došla po celodenní práci úplně vyčerpaná. Padla na kolena a horké slzy jako hrách velké její tvář. Pohlédla ve svém zoufalství nahoru na kříž a začala prosit za všechny, kteří jsou ve stejné situaci, jako je ona a její rodiče.

„Milostivý Pane, který jsi za nás tolik trpěl, vím, že už není žádná naděje. Přesto tě prosím, smiluj se nad mými rodiči a nad našimi bližními, kteří jsou na tom podobně jako oni. Neprosím za sebe, ale právě jen za ně. I tebe, svatý Mikuláši, který máš dnes svátek, prosím o pomoc. Na koho jiného bych se měla obrátit s prosbou?“

A v tu chvíli se stalo něco zcela neuvěřitelného. Z křížku se začaly sypat ve velkém množství zlaťáky a z nebe se ozval hlas: „To všechno je tvé, Aničko. Podaruj také všechny lidi, kteří jsou na tom podobně jako ty. Když budeš myslet

na dobro druhých, a nejen na své vlastní, nikdy ty zlaťáky nevyčerpáš. A teď jdi domů, maminka s tatínkem už o tebe mají starost.“

Je jasné, že se to hned rozkřiklo.

„Anička z chalupy dostala u křížku velké množství zlaťáků,“ říkali jedni. „Ta zásoba zlaťáků je prý dokonce nevyčerpatelná,“ říkali jiní.

„Jo, jo, nevyčerpatelná, jedna bába povídala,“ míní hostinský a statkář v jedné osobě. Ale jistý si tím, co se vlastně stalo, není. A také ho to velice znepokojuje. „Kdyby ta zásoba zlaťáků byla skutečně nevyčerpatelná, byla by bohatší než já. A, koneckonců, ani by ta zásoba nemusela být nevyčerpatelná.“

Všude se o tom mluvilo. A hostinský to déle nemohl vydržet. Vzal své lidi a hurá do chalupy za Aničkou a jejími rodiči, které tak hanebným způsobem podvedl. A hned na Aničku uhodil, jakže to provedla, aby jí ten jeho zázračný kříž vydal takové peníze? Jenže tentokrát vzal vše do rukou otec ubohé Aničky. Nechtěl se dát podvést podruhé.

„Soused, ty jsi nám za celoroční službu slíbil kravičku a prasátko. A když jsme vše poctivě odpracovali, obvinil jsi nás naopak z krádeže, namlátil jsi nám a dal jsi nás s ostudou vyhnat. Co na nás ještě chceš?“

„Já už vím, že to byl omyl, že vy jste nic neudělali, však už jsem také toho, kdo to na vás svedl, vyhodil.“

„Nelži, to celé jsi nastrojil ty.“

„Kdepak. To ne.“

„A kde je tedy kravička a prasátko?“

„Ještě dnes je dám přivést.“

„Dobře, nejdříve je přiveď, ale osobně, ty sám, ať tě všichni vidí! A potom ti Anička řekne, co chceš slyšet.“

A byl to skutečně úchvatný pohled. Zámožný hostinský a statkář, který v životě nic takového nedělal, vede najednou přes celou ves krávu a za chvíli i tučné prase. Takovou zábavu nezažili místní obyvatelé ani o posvícení. Hned se všichni seběhli na tu podívanou. Inu, ze závidosti a z chamtivosti udělají lidé různé věci, které by jinak třeba nedělali. Bařtipán přivedl obě zvířata do stavení a drze na Aničku houkl: „Tak ukaž, holka jedna povedená, jak se to dělá.“

„Já jsem si jen klekla a začala jsem se modlit za dobro druhých.“

„To tak,“ řekl bařtipán s opovržením, ještě toho trochu. „A to je všechno?“

„To je všechno,“ odpověděla skromně Anička.

„Jdeme,“ nařídil bařtipán a uháněl co nejrychleji ke křížku na svém poli u lesa, který byl ostatně také jeho. Klekl si a dychtivě spustil: „Zázračný křížku,